

Pasaullnēs fantastikos Aukso fondas

Simon Clark

TRIFIDU NAKTIS

DŽONO VINDEMO ŠEDEVRO "TRIFIDU DIENOS" TĒSINYS

erickinas

Simon Clark TRIFIDU NAKTIS

Mokslinis fantastinis romanas

SKAITOMIAUSIAS 2001-ŪJŪ METŪ ROMANAS JAV BEI ANGLIJOJE!!!

Tikriausiai nėra Lietuvoje fantastikos gerbėjo, kuris nebūtų skaitęs Džono Vindemo romano "Trifidų dienos". Tai pasakojimas apie siaubingą katastrofą, kai beveik visi Žemės gyventojai, grožėjęsi meteorų lietumi, apako. Negana to, iš slaptų Rusijos laboratorijų išsiveržę trifidai – vaikščiojantys mirtinai nuodingi augalai – sunaikino 99% mūsų planetos gyventojų. Išlikę gyvi apgailėtini žmonijos likučiai slepiasi įvairiose salose ir neprieinamose kalnų tvirtovėse. Pagrindinis veikėjas Viljamas Meisenas su šeima pabėga į šalia Anglijos esančią Vaito salą, kur bando suburti išlikusių žmonių bendruomenę. Romanas "Trifidų naktis" prasideda praėjus 25-iems metams po Dž. Vindemo aprašytų įvykių. Viljamo Meiseno sūnus Devidas prabunda vieną rytą ir pastebi, jog aplinkui kiek akys užmato tvyro aklina tamsa...

Iš anglų kalbos vertė VIDAS MORKŪNAS
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
264 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Simon Clark - THE NIGHT OF THE TRIFFIDS
London, Hodder & Stoughton, 2001

Copyright © by Simon Clark , 2001

Cover art copyright © by Mark Salwowski, 1994

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2003

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Skiriama Johno Wyndhamo (1903 - 1969) atminimui

PROLOGAS

Dvidešimt penkeri metai praėjo nuo tada, kai trys šimtai katastrofą ištvėrusių vyrų, moterų bei vaikų paliko Britaniją ir įkūrė koloniją Vaito saloje.

Dabar kiekvienoje bibliotekoje, kiekvienoje mokykloje ir netgi daugelyje namų galima aptikti mimeografu spausdintą Viljamo Meiseno ataskaitą apie Didįjį Apakimą, trifuo pasirodymą ir civilizacijos žūtį.

Dviejuose šimtuose į oranžinio kartono viršelius įrištų puslapių nėra iliustracijų, pridėta tik viena fotografija. Ir vis dėlto tai labai įspūdingas ir patrauklus pasakojimas. Baigiasi jis tokiais žodžiais:

Taigi reikia manyti, kad užsibrėžto tikslo teks siekti mums vieniems. Regis, kelias jau aiškėja, bet dar laukia daugybė darbo ir tyrimų, kol ateis ta diena, kai mes ar mūsų vaikai, ar mūsų vaikų vaikai perplauksim siaurus sąsiaurius ir leisimės

Į didį žygį. Mes vysim ir vysim trifidus, nenuilstamai naikindami juos, kol išnaikinsim paskutinį iš žemės, kurią jie iš mūsų atėmė.

Ir štai - dar vienas pasakojimas apie pasaulį, kurį vis dar valdo kraupieji trifidai...

1. PASAULIS NUGRIMZTA Į TAMSĄ...

Jeigu vasarą, devintą valandą ryto jus gaubia tamsa lyg gūdų žiemos pusiaunaktį - vadinasi, pasaulyje kažkas smarkiai pairė.

Tą rytą pabudau žvalus, guvus ir visiškai pasiruošęs pradėti naują dieną. Kaip pasakytų mano mama Džozela Meisen, akys švietė ir uodega styrojo.

Bet aš, nors užmušk, negalėjau suprasti, kodėl taip jaučiuosi. Pasirėmęs alkūne apžvelgiau miegamąjį. Jame tvyrojo ne kokia nors prietema ir netgi ne tamsa - nebuvo nė kruopelytės ko nors šviesesnio. Aš nemačiau nei žvaigždžių danguje, nei šviesos kitapus gatvės stovinčio namo languose. Negalėjau įžvelgti savo rankos, net pakė-

lę są prie nosies. Nič-nie-ko.

Vien tik absoliuti rašalo tamsybė.

Tą akimirką, kiek prisimenu, primygtinai pasakiau sau, kad greičiausiai tebėra gili naktis, o mane pažadino arba katino, paklūstančio amžiniesiems instinktams, riksmui, arba po gretimą kambarį vaikstantis senukas, pakilęs iš patalo dėl kažkokių jam vienam težinomų priežasčių. Taigi, tariau sau, miegosime toliau.

Atsiguliau ant nugaros ir užsimerkiau.

O vis dėlto kažkas išties buvo negerai. Kažkur sąmonės gelmėse negarsiai, bet ypač įkyriai skambėjo žadintuvas.

Aš atsimerkiau - ir vėl nieko neišvydau.

Įtardamas kažką nutikus, įsiklausiau į tylą, kaip įsiklausu namų šeimininkas, kuriam pasirodo, kad girdi kažką tyliai sėlinant pirmame aukšte.

Dabar jau nė kiek neabejojau: vis dar gili naktis. Regėjimas negalėjo manęs apgauti - pro užuolaidas nesiskverbė net patys pirmieji vasaros saulėtekio spinduliai. Ir beveik tą pat akimirką suvokiau: mane pažadino ryto garsai - to paros meto, kai saulės spinduliai užlieja žalius mūsų salos laukus.

Štai ir dabar už kotedžo langų caksėjo arklių

kanopos ir garsiai stukseno savo reikalais žingsniuojančio neregio lazda. Paskui trinktelėjo durys ir pasigirdo, kaip į lietaus lataką šliūkšteli vanduo. Bet pačiu aiškiausiu išaušusio ryto ženklų buvo viliojantis pusryčiams kepamo kumpio kvapas.

Suurzgė skrandis. Ir tik pajutęs alkį supratau - mūsų pasauliui nutiko kažkas negera. Kažkas labai negera.

Tą akimirksnį man baigėsi ankstesnysis gyvenimas, trukęs ištisus dvidešimt devynerius metus. Jei tiksliau, tai nutiko trečiadienį, gegužės dvidešimt aštuntąją. Viskas pasikeitė, bet joks laidotuvių varpas dūžiais nepaskelbė epochų kaitos. Sklido tik garsai, kurių, nesant šviesos, negalėjo būti. Niekaip negalėjo! Arklio, traukiančio vežimą jūros kranto link, kanopų caksėjimas, neregio, žvaliai žengiančio aukštyn šlaitu Motinystės Namų kryptimi, lazdos tankus stuksenimas ir žmogaus, išskubančio į darbą, smagus atsisveikinimas su žmona visiškai nederėjo su tvyrančia aplink mane pusiaunakčio tamsa.

Aš gulėjau įsiklausydamas į šiuos garsus, ir jie visi man buvo beprasmingi. Įsmeigiau žvilgsnį į lubas ir spoksojau penkias minutes - penkias begalines minutes, - tikėdamasis, kad akys pripras

prie tamsos.

Bet taip nenutiko.

Aš nieko nemačiau.

Buvo taip tamsu, lyg jau būčiau paguldytas karstan ir užkastas į žemę.

Ėmiau nerimauti. Po kelių akimirų nerimas sukėlė tokį niežulį, kad likti horizontalioje padėtyje tiesiog nebevaliojau. Atsisėdau ir nuleidau kojas ant vėsaus linoleumo.

Nė nenutuokiau, kur beveik visai nepažįstama me kambaryje ieškoti durų. Į šį kotedžą likimas mane nubloškė atsitiktinai. Man buvo pavesta orlaiviu šoktelėti keturias mylias virš žvilgančios jūros - iš Šenklino į Laimingtoną, kur turėjau pa imti keletą pašarų smulkintuvų. Žinia, Šenklinas yra Vaito saloje, o Laimingtonas įsikūręs jau Britanijoje.

Skridau vienas pats vienmotoriu lėktuvu: per visus tuos metus trumpi skrydžiai iš salos į didžiąją žemę man buvo tapę tokia pat rutina, kaip važinėjimas vietiniu autobusu. Dangus buvo giedras, lygus tarsi veidrodis, jūra atspindėjo jo žydrį, ir aš jaučiausi itin pakiliai, džiaugdama s ramiu skrydžiu tokią puikią dieną.

Tačiau likimas, žinia, nuolat lūkuriuoja tinka-

mos akimirkos, kad galėtų pakišti koją, sukeldamas kartais komiškas, o kartais ir tragiškas pasekmes.

Tą patį akimirksnį, kai Vaito salos krantas liko man už nugaros, stambi žuvėdra, nusprendusi užbaigti savo žemiškąjį gyvenimą ir persikelti į paukščių rojų, rėžėsi į vienintelį mano orlaivio variklį. Medinis propeleris, suprantama, ištiško į skiedras, o kaip jums, tikriausiai, žinoma, skraidanti laivė be propelerio ore laikosi neką geriau nei paprasčiausia plyta.

Laimei, man pavyko apsukti laivės pirmgalį priešinga kryptimi, ir, pratisai švilpiant vėjui, ėmiau sklęsti į žemę.

Nors nusileidimą vargu ar buvo galima laikyti elegantišku, vis dėlto jis išėjo gana padorus, nes mašina, per kelis jardus nuo kranto žnektelėjusi į vandenį, nesubyrėjo.

Šiaip jau įvykis visai nepanėšėjo į dramą. Žvejų barkasas nutempė mane prie molo, ir aš, prišvartavęs suluošintą lėktuvą, patraukiau į nediduką pajūrio kaimelį Baitvoterį. Iš ten radijo ryšiu pranešiau vadovybei, kad mane numušė paklydusi žuvėdra.

Atsiėmęs neišvengiamą juoko ir pašaipų porciją, išgirdau įsakymą pasiieškoti vietos nakvynei ir laukti iš ryto atvykstant mechaniko su nauju propeleriu.

Po to sugaišau gerą valandą, kol, išsiterliodamas iki ausų, išgremžiau iš variklio vargšo paukštelio liekanas.

Turbūt vertėjo pasilikti sau bent plunksnelę, kaip amuletą, saugantį nuo nelaimių. Žuvėdra tada išgelbėjo man gyvybę.

Jei paukštis nebūtų pasiaukojęs, jūs tikrai neskaitytumėte šių eilučių. Bet tada aš to nežinojau.

Oriai sėdėjau ant lovos krašto, o manieji dedukciniai sugebėjimai nesiteikė sustiprėti nė per nago juodymą. Akys tvirtino, kad gūdi naktis dar nesibaigė; klausia taip pat atkakliai teigė, kad saulė jau seniai danguje.

Mane pasiekė darbininkų keliamas triukšmas. Už lango šlumsėjo žingsniai. Žodžiu - įprasti ryto garsai.

Vėliau kažkur iš tolo atsklido neaiškūs riksmi. Atrodė, sutuoktiniai pakeltais balsais aiškinasi santykius. Aš netgi laukiau šeimyninę dramą už-

baigiančio trenkiamų durų pokštelėjimo.

Bet balsai staiga nutilo.

Taip pat netikėtai nutrūko ir neregio lazdos stuksenimas.

Dar kelios sekundės - ir ritmingas žingine žengiančio arklio kanopų caksėjimas virto tankiu bilsnojimu. Žirgas pradėjo bėgti risčia. Netrukus nutilo ir šis garsas.

Tamsa nesiteikė išsisklaidyti...

Na, šito jau per daug!

Aš lakūnas, geležinių nervų žmogus, bet tamsa jau pradėjo ardyti netgi mano nervų sistemą. Ardyti smarkiau, nei aš norėjau prisipažinti.

- Misteri Hartlou... Misteri Hartlou! - šūktelėjau namų šeimininką ir nutilau laukdamas, kol atsivers durys ir pasigirs švelnus misterio Hartlou balsas: "Aš čia, Deividai. Dėl ko tiek triukšmo?"

Tačiau misteris Hartlou, kuris po trisdešimties neregystės metų savo namuose orientavosi itin idealiai regintis jaunuolis, taip ir nepasirodė.

- Misteri Hartlou...

Besotė tamsa prarijo mano balsą.

Mane apėmė baisi nuojauta: štai grįžta vaikiškos baimės, kurių man pavyko atsikratyti tik ge-

rokai paūgėjus.

Tamsos baimė. Tos tamsos, kai bet koks šešėlis ant sienos gali virsti klaikia bevarde pabaisa, tik ir laukiančia palankios akimirkos kibti nagais į gerklę... kai grindų lentos girgždesys kužda apie pamišėlį, tykantį už durų su kruvinu kirviu...

Ir tada aš supratau, kad baimės neišnyksta be pėdsako, jos tik prisnūsta. Vos tik susiklosto palankios sąlygos, jos vėl atslenka iš smegenų gelmės lyg vaiduokliai...

Aš nieko nematau, aš tik girdžiu dienos šviesoje judant žmones, kadangi...

Kai pasąmonėje užsimezgė dar nesusiformavęs žodis, mano kūnu perbėgo drebulys. Nieko nematau dėl labai paprastos priežasties - aš apakau.

Tik ką apakęs nesijaučiau taip tvirtai, kaip kiti žmonės, netekę regėjimo prieš tris dešimtis metų, tą naktį, kai dangų užliejo srautas keistų žalių žiburių.

Tikriausiai atrodžiau itin apgailėtinais, bandydamas slinkti per kambarį negrabiai atkišęs rankas. Sunkus širdies tuksėjimas buvo vienintelis garsas, pasiekęs mano ausis.

- Misteri Hartlou... jūs mane girdite?

Jokio atsako.

- Misteri Hartlou... Misteri Hartlou!?

Tyla.

Užčiuopęs duris, išsigavau į laiptų aikštelę. Ap-
link tvyrojo ta pati viską prarijusi tamsa. Dabar
po mano kojomis tysojo minkštas kilimas. Aš
ėmiau slinkti į priekį. Pirštai slydo iškilais pigių
apmušalų ornamentais. Po to paliečiau staktą, o
štai ir pačios durys.

- Misteri Hartlou! - pašaukiau atvėręs jas.

Atsakymo nesulaukiau. Sunkų mano kvėpavi-
mą dabar nustelbė ne tik širdies tvinksniai, bet ir
visi kiti garsai.

Slankiojau po namą atidarinėdamas duris ir
šaukdamasis misterio Hartlou.

Netrukus pasiklydau ir jau nebesusigaudžiau,
kur yra mano kambarys.

- Štai ką reiškia būti aklu, - garsiai ištariau pats
sau. - Tai tik begalinės nakties pasaulis.

Man dingtelėjo visiškai netikusi mintis - ar tik
nebus pasikartojęs tas meteorų lietus, prieš tris-
dešimt metų apakinęs devyniasdešimt procentų
žmonijos? Tąnakt mano tėvas Bilas Meisenas

praleido ligoninės lovoje su tvarsčiu ant akių, nes jam ant veido buvo patekę trifido nuodų.

Pabandžiau prisiminti praėjusį vakarą. Miegoti nuėjau maloniai praleidęs laiką, per radiją paklausęs koncerto fortepijonui ir paplepėjęs su šeimininku misteriu Hartlou. Kad pokalbis megztųsi žvaliau, jis pavaišino mane vienu kitu stiklu puikaus pastarnokų viskio. Prisiekiu gyvybe, naktiniame danguje tada nemačiau nieko tokio, kas galėtų paveikti mano regėjimą. Bet gal tam, kad apaktum, visai nebūtina išvysti tuos meteorus? (Jei, žinoma, tai jie kalti dėl apverktinos mano regėjimo būklės.) Visai gali būti, kad jie prašvilpė dangumi dieną, nematomi į darbus įknibusiems žmonėms. Argi neįmanoma, kad jų slėpingas spinduliavimas tiesiog sudegina akies nervą?

- Ak! - Paslydęs ant viršutinės pakopos, aš aptikau laiptus. Kol pavyko užčiuopti turėklus, mano kojos spėjo nubrazdėti mažiausiai tris pakopas. Sprando nenusisukau, bet pėdos sąnarį, rodos, išsinarinau. Smarkiai suskaudo kulکشnį.

Keista, bet koją persmelkęs skausmas tinkamai paveikė mano nervų sistemą. Jis nutraukė beprasmią vaizduotės žaismą, lioviausi pašėlusiai gailėtis savęs ir bergždžiai samprotauti apie tai, kas galėjo ir kas negalėjo nutikti.....

Pastabos

- 1) Elis - Didžiojoje Britanijoje populiarus šviesusis alus, verdamas nenaudojant apynių.
- 2) Banšė - airių ir škotų mitinė dvasia, kurios riksmas pranašauja greitą žmogaus mirtį.
- 3) Defoliantai - cheminiai preparatai, vartojami augalų lapams pašalinti.
- 4) Inhibitorius - fermentiniai nuodai - cheminė medžiaga, sutrikdanti normalią medžiagų apykaitą organizme.
- 5) Bunzenas, Robertas Vilhelmas - XIX a. vokiečių chemikas; tyrė fotochemijos reiškinius, liepsnos spektrus, išrado dujinį degiklį, ledinį kalorimetrą.
- 6) Experto crede (lot.) - tikėk patyrusiu, kliaukis patirtim.
- 7) "Acta Diurna" - "Dienos įvykiai", ranka rašytas laikraštis, ėjęs Senovės Romoje.
- 8) Pseudopodija - tariamoji kojėlė, vienaląsčių ir daugialąsčių gyvūninių organizmų laisvai judančių ląstelių laikina citoplazminė išauga, kuria jie šliaužioja ir griebia maistą.

- 9) Komandoras - Britų laivyne ir jūrų aviacijoje antro rango kapitonas.
- 10) Romulas ir Remas - pasak legendos, broliai dvyniai, Romos miesto įkūrėjai, kuriuos išmaitinusi vilkė.
- 11) Bakas - laivo dalis tarp pirmgalio ir priekinio stiebo.
- 12) Kapitonas Blajus vadovavo anglų kariniam laivui "Dosnumas". Išgarsėjo žiaurumu. Įgula, sukėlusį maištą, išsodino jį į valtelę ir paliko atviroje jūroje.
- 13) Anglų kalbos žodžių žaismas. Cricket - ir kriketas (žaidimas), ir svirplys.
- 14) Mal de mer - jūros liga (pranc.).
- 15) Mačbolas - teniso žaidimo padėtis, kai vienai šaliai susitikimui laimėti trūksta tik 1 taško.
- 16) V (arba V1) - hitlerinėje Vokietijoje sukurta bomba, kurią naciai naudojo Antrajame pasauliniame kare, bombarduodami Londoną.
- 17) Meisono-Diksono Linija kadaise vergvaldiškąsias valstijas skyrė nuo vadinamųjų laisvųjų valstijų. Dabar šis pavadinimas vartojamas kaip vaizdingas sąlyginės skiriamosios linijos tarp JAV šiaurės ir pietų apibūdinimas.

mas.

- 18) Turimas omeny Odisėjo mitas. Jūrininkai, pakliuvę pas taikią lotofagų gentį, pavaišinti saldžiu lotosu užmiršo savo praeitį bei tėvynę ir panorą visiems laikams likti lotofagų krašte.
- 19) Turima omenyje 1860 m. JAV ponių (mažųjų arklių) ekspreso kompanijos įsteigta greitųjų pašto paslaugų tarp Misūrio ir Kalifornijos tarnyba. Paštą gabendavo ponių ekspreso jodikų estafetės. Ši tarnyba gyvavo neilgai, netrukus ją pakeitė telegrafas.
- 20) Naitovas - dviejų rangautinių stiebų, dviejų lynų arba stiebo su lynu sujungimas, aprišant juos plonu lynu.
- 21) Gajus Foksas - vadinamojo Parako suokalbio (1605.11.05) dalyvis. Katalikai kėsinosi susprogdinti Anglijos Parlamento pastatą, jame lankantis karaliui Jokūbui I. Gajus Foksas buvo sučiuptas rūsyje su liepsnojančiu deglu rankoje. Nuo tada laikomasi tradicijos sudeginti jį vaizduojančią lėlę.